

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 4 - duben 2017

Ročník 7.

***„V déšť, do vánice, dál do
vichřice, přes roklin páry,
v mlh bílé cáry, stále
dál! Vším se dát!
Nikdy klid! Nikdy stát!***

J. W. Goethe

Obsah:

Úvodní slovo

O lidských právech a povinnostech

Metodika

„Země vstává“ podiová skladba pro ženy

O dětské kreativitě

Sokolský slet na Slovensku – Gajary 1. – 2. července 2017

Nejenom pohybem živ je sokol

Národní identita – zastavení 14. – Josef II. a josefinismus

Znevažování českého národa a jeho tradice

Česká státní hymna - Kde domov můj

K současné produkci o Janu Masarykovi

Zvoní, zvoní zrady zvon, zrady zvon...

Kaleidoskop - Máte rádi pohádky?

Muž jménem Martin Luther King

Pokračovatelé klasiků českých pohádek

První člověk ve vesmíru

Snad nejslavnější loď světa – Titanik

Válka severu proti jihu

26. dubna 1986 – Černobyl

Událost (osobnost) měsíce dubna

Konec války a sebevražda

Svědkové národní minulosti

Choustník

Zprávy z žup a jednot

Odcházejí ti nejlepší...

120. výročí založení Sokola Veselí nad Moravou

Závěrečné slovo

O komunikaci mezi lidmi

Úvodní slovo

O lidských právech a povinnostech

Náhodně jsem na internetu zahlédla část loňského návrhu prorektora Karlovy univerzity profesora Aleše Gerlocha. Navrhoval vložit do naší ústavy velmi důležitou větu, která v ní chybí! „*Česká republika je vlastí příslušníků českého národa a příslušníků národnostních menšin a entit, které jsou s ním spjaty*“! Souhlasím s ním a nepochybuji o tom, že stejný názor má většina naší dnešní společnosti. Tato věta nijak neodporuje občanskému principu, na kterém je založena moderní společnost.

V minulých číslech Souzvuků jsme se věnovali otázkám deklarace lidských práv a jejich zakotvení v ústavách jednotlivých států. Nepochybujeme o tom, že lidé jsou si po právní stránce rovni (bez ohledu na jejich fyzické i intelektuální schopnosti), že mají právo na svobodu politickou i náboženskou, právo na svobodné myšlení i vyjadřování, uplatňování v občanském životě, právo na vlastnictví.

Co však, bohužel, v ústavách zakotveno není, je fakt, že základní lidská práva dávají smysl pouze v souvislostech s povinnostmi. V době, kdy se definice lidských práv formulovala a demokratické státy ji jako takovou přejímaly, měli lidé spoustu povinností, které byly chápány jako samozřejmost, šlo především o vymezení pojmu „lidská práva“ a jejich uvedení do praxe. Od té doby se situace mnohokrát změnila a výsledkem je dnešní, daleko bohatší společnost, ve které se mnozí domnívají, že je jim dovoleno všechno! Bohužel to sebou přineslo, kromě očividných výhod, také určitou bezohlednost, vládu peněz, kariéry a osobního prospěchu, nedostatek vzájemné lidské úcty a prosté zdvořilosti v obecném životě. Individualita je povýšena nad ohledy a povinnosti na celek a pro celek. Kam to vede, vidíme sami, pozorujeme to v denním životě a nejsme s tím spokojeni. Nemůžeme být spokojeni! Kritiky tohoto stavu bývají považovány za nekorektní!

Každodenně se přesvědčujeme o tom, že bez dodržování základních lidských povinností a pravidel daných národními zvyklostmi a tradicemi, nemůže žádná společnost dobře fungovat! Týká se to především občanů naší republiky, ale i osob, které na naše území přicházejí - ať už jako osoby migrující nebo žádající o asyl. Mezi základní lidská práva patří docela určitě právo svobodného rozhodování, každý se tedy musí rozhodnout, jestli mu bezpečnost a slušný život v zemi, kam se z nějakého důvodu přistěhoval, stojí za to přizpůsobit se a převzít místní zvyklosti a nároky. Pokud tomu tak není, nemá tady co dělat. Z hlediska dnešního podání lidských práv často formulovaných Evropskou unií jsou tato slova možná nekorektní, ale jsou logická a ověřená vývojem.

Sokol se vždy pyšnil tím, že vychovával občany, kteří používají svůj rozum, nebojí se stát za svým přesvědčením a mají odvahu se angažovat! To nikdy nebylo málo a není to málo ani dnes. Znamená to zbavit se sobectví, lhostejnosti a osobní pohodlnosti. Znamená to věřit v sebe, věřit v člověka jako bližního svého a nedat se ovlivnit svody touhy po osobní slávě a moci!

Jarina Žitná

„Podstatným krokem ke šlechtnosti je již vůle stát se dobrým!“

(Seneca)

Metodika

Země vstává....

Podiová skladba pro ženy

Zpívá Karel Gott

Základní celek 16 cvičenek, ale snadno se dá upravit i pro menší celek.

Ve skladbě se nepoužívá náčiní, ale velmi snadno ji lze upravit na skladbu se stuhou (závojem) nebo s kuželi.

ZP – cvičenky na značkách v postavení čtyři do šířky i do hloubky, čelem k HT
stoj – připazít

Předehra – cvičení na značkách 4 takty 4/4 - stoj – připazít

Část a) 8 taktů 4/4

- I. 1 – 4 čtyři kroky vpřed (L, P, L, P) – zvolna předpažit zevnitř, dlaně vzhůru
Cvičenky postoupily o jednu značkovou mezeru
- II. 1 – 2 čtyři klusové skoky vpřed (L, P, L, P)
3 – 4 krok levou a přinožit pravou
V 1. – 4. zvolna vzpažit zevnitř – hlava sleduje pohyb paží (impuls ve 4.době. Cvičenky postoupily o další značk. mezeru vpřed
- III. 1 - mírným hmitem podřepmo stoj – švihem vodorovné kruhy nad hlavou, začít vpřed a dovnitř
2 - šikmým obloukem připazít dovnitř
3 – 4 hmit podřepmo a upažením vzpažit
(Paže se pohybují plynule, hlava stále sleduje pohyb)
- IV. 1 – 2 mírný hmit podřepmo – čelnými oblouky dovnitř upažit
3 – 4 mírným hmitem podřepmo a výponem stoj – čelné kruhy dolů (pohyb dokončit malou vlnou paží)
- V. 1 – 2 přísunný krok *lichá* – levou vlevo
sudá - pravou vpravo (k sobě na meziznačku)
3 – 4 výkrokem - *lichá* - výkrokem levé vlevo podřep úožný pravou
sudá – výkrokem pravé vpravo podřep úožný levou
a úklon - *lichá* - vpravo
sudá - vlevo
V 1. – 4. době čelnými kruhy a oblouky dolů (vlevo) vzpažit – hlava sleduje pohyb paží

Liché cvičenky

- VI. 1 - přenosem na pravou celý obrat vpravo (zády k HT)
2 - výkrokem levé celý obrat vpravo na levé (čelem k HT)
3 – 4 výkrokem pravé vpravo – stoj úožný levou náklon vpravo
V 1. – 4. době čelnými kruhy a oblouky dolů upažit – otočit hlavu vpravo
- VII. 1 – 2 mírným hmitem podřepmo a přenosem stoj úožný pravou – náklon vlevo – otočit hlavu vlevo
3 - přenos na pravou – předpažit zevnitř pravou, dlan vzhůru
4 - přenos na levou – předpažit zevnitř levou -
hlava stále sleduje pohyb paží

- VIII. 1 – 2 přinožením pravé mírný podřep – skrčit předpažmo zkřížmo (prsty směřují k protilehlému rameni) – mírný předklon hlavy
3 – 4 stoj – vzpřím trupu i hlavy – vztyčit dlaně a pokrčením připazít

Sudé cvičenky

VI. – VIII. = VI. – VIII. lichých cvičenek, ale opačně

Všechny cvičenky jsou na svých značkách čelem k HT, následuje rychlý přeběh do postavení „v kříži“, čelem na střed útvaru.

Na místě zůstávají cvičenky č. 6, 7, 10 a 11, ostatní cvičenky viz nákres!

Část b) - cvičení „v kříži“ - 8 taktů 4/4

- I. 1 – 2 výkrokem levé vpřed podřep zánožný pravou – náklon vpřed – předpažit vzhůru povýš (noha, trup a hlava v jedné přímce!)
3 - mírným hmitem podřepmo a přenosem na pravou půlobrat vpravo a stoj únožný levou (levým bokem na střed útvaru) – náklon vpravo – otočit hlavu vpravo
4 - mírným hmitem podřepmo a přenosem stoj únožný pravou – náklon vlevo – otočit hlavu vlevo
- II. 1 – 2 půlobrat vpravo (zády na střed útvaru) - vzpažit, levá připazením a předpažením
3 – 4 upažením připazít
- III. 1 - mírný hmit podřepmo – čelným obloukem dovnitř upažit pravou
2 - mírný hmit podřepmo - čelným obloukem dovnitř upažit levou
3 – 4 mírným hmitem podřepmo a výponem stoj – čelné kruhy dolů
- IV. 1 - mírným hmitem podřepmo výkrok levou vlevo – čelný kruh pravou dolů
2 - mírným hmitem podřepmo přenos na pravou – čelný kruh levou dolů
3 – 4 mírným hmitem podřepmo a přinožením levé stoj – čelnými oblouky dolů vzpažit zevnitř
- V. 1 - *liche* -výkrokem levé vlevo podřep únožný pravou – upažit – otočit hlavu vlevo
2 - přinožením levé stoj – vzpažit
3 – 4 = 1 – 2 ale opačně
Sudé - celý takt opačně (počítat v ramenech kříže od středu!)
- VI. 1 – 2 půlobrat vpravo (pravým bokem na střed útvaru) – hmit podřepmo a čelné kruhy vpravo
3 – 4 hmit podřepmo a čelné kruhy vpravo (oba kruhy plynule) – hlava sleduje pohyb paží
- VII. 1 – 2 půlobrat vpravo (čelem na střed útvaru) – mírným hmitem podřepmo výkrok pravou vzad – mírným pokrčením předpažit zevnitř, dlaně vzhůru (trup zůstává vzpřímen!)
3 – 4 přinožením pravé podřep – mírný hrudní předklon a předklon hlavy – skrčit předpažmo, předloktí vzhůru (dlaně před obličej)
- VIII. 1 - stoj – vzpřím trupu i hlavy – předpažit zevnitř
2 - impulsem předpažit vzhůru povýš, dlaně vzhůru
3 – 4 čtyřmi klusovými skoky nejkratší cestou návrat na značky, čelem k HT

Část c) hlavní motiv „Země vstává..“ 8 taktů 4/4

- I. 1 – 2 mírným hmitem podřepmo výkrok levou vlevo – vlna trupu vlevo
3 – 4 mírným hmitem podřepmo přenos na pravou – vlna trupu vpravo
V 1. – 4. době velká ležatá „osma“ před tělem, začít vlevo vzhůru, hlava sleduje pohyb paží
- II. 1 – 2 přenos na levou, přinožit pravou a výkrok levou vlevo – čelnými kruhy a oblouky dolů paže vlevo
3 – 4 přenos na pravou, přinožit levou a výkrok pravou vpravo – čelnými kruhy a oblouky dolů paže vpravo
- III. 1 – 4 = I. 1 – 4 ale v první době přenosem
- IV. 1 - mírným hmitem podřepmo výkrok levou zevnitř – potočit trup vlevo - připažit (obloukem dolů) a předpažením předpažit vzhůru
2 - mírným hmitem podřepmo přenos na pravou a přinožením levé stoj – potočit trup zpět – připažení upažit
3 – 4 = 1 – 2 ale opačně
- V. 1 – 2 výponem a podřepem stoj – nesoudobá „osma“ nad hlavou a před tělem (začít pravou vzhůru dovnitř) – hlava sleduje pohyb pravé paže
3 – 4 = 1 – 2
- VI. 1 – 4 křížením pravé před levou dvojný obrat vlevo – nesoudobá „osma“ nad hlavou a před tělem a plynule paže vpravo – hlava stále sleduje pohyb pravé paže
- VII. 1 – 2 mírný hmit podřepmo – upažit, pravá připažením
3 – 4 výpon – čelnými oblouky dolů vzpažit zevnitř – hlava sleduje pohyb paží
- VIII. 1 - 2 skrčit vzpažmo, předloktí dovnitř zkřížmo – mírný záklon hlavy
3 – 4 ostře vzpažit zevnitř a upažením připažit

Mezihra – nezpívaná

Volnou chůzí vytvořit kruh, levá polovina útvaru obratem vpravo a výkrokem pravé, pravá polovina obratem vlevo a výkrokem levé – všechny zvolna předpažením vzpažit

Část d) – cvičení v kruhu – 8 taktů 4/4

- I. 1 – 4 stoj – zvolna předpažením připažit a spojit za ruce
- II. 1 – 4 celý obrat vpravo (stále v držení – podtočit pod pravou) a stoj – spojené paže před tělem dole
- III. 1 – 2 mírným hmitem podřepmo výkrok levou vlevo – mírný náklon vlevo – otočit hlavu vlevo
3 – 4 = 1 – 2 ale opačně a přenosem
- IV. 1 – 4 celý obrat vpravo (stále v držení – podtočit pod pravou) – spojený kruh čelem dovnitř
- V. 1 - pustit z držení – celý obrat vlevo (zády na střed kruhu) – předpažit pravou, zapažit levou
2 - hmit podřepmo – předpažit levou, zapažit pravou
3 – 4 výponem stoj – protisměrnými bočnými kruhy a oblouky dolů předpažit pravou a zapažit levou
- VI. 1 – 4 = V. 1 – 4 ale opačně
- VII. 1 - výkrokem levé vzad podřep přednožný pravou – mírný hrudní předklon a předklon hlavy – upažit poníž („pukrdle“)
2 - přinožením levé stoj – vzpřim trupu i hlavy – připažit

- 3 – výkrokem levé vpřed podřep zánožný pravou – předpažit, vztyčit dlaně (trup stále vzpřímený!)
- 4 - výdrž
- VIII. 1 – 4 volným klusem zpět na svou značku čelem k HT

Část e) opakování základního motivu „Země vstává“ 8 taktů 4/4 – část c)

Liché cvičenky

- I. – IV. = I. – IV. části c)
- V. 1 – 2 půlobrat vlevo a čtyři klusové skoky (L, P, L, P) vpřed do postavení v šikmých řadách (cvičenky jsou pravým bokem k HT) – v připázení spojit se sudými cvičenkami a čtvrtobrat vlevo
- 3 – 4 mírným hmitem podřepmo výkrok levou vzad – předpažit
- VI. 1 – 2 přinožení levé stoj – vzpažit, ruce stále spojeny
- 3 – 4 třičtvrtě vpravo (čelem k HT) – pustit z držení a upažit

Sudé cvičenky

- I. – IV. = I. – IV. části c) ale opačně
- V. 1 – 2 půlobrat vpravo a čtyři klusové skoky (L, P, L, P) vpřed do postavení v šikmých řadách (cvičenky jsou levým bokem k HT) – v připázení spojit s lichými cvičenkami a čtvrtobrat vpravo
- 3 – 4 mírným hmitem podřepmo výkrok levou vzad – předpažit
- VI. 1 – 2 přinožením levé stoj – vzpažit, ruce stále spojeny
- 3 – 4 třičtvrtě vlevo (čelem k HT) – pustit z držení a upažit

Viz nákres!

Všechny cvičenky levé poloviny

- VII. 1 – 2 mírným hmitem podřepmo výkrok levou vlevo – čelný kruh pravou dolů – hlava sleduje pohyb pravé paže
- 3 - 4 mírným hmitem podřepmo přenos na pravou čelný kruh levou dolů – hlava sleduje pohyb levé paže
- VIII. 1 – 4 půlobratem vlevo na levé, špička pravé u paty levé hluboký podřep – hluboký ohnutý předklon (pravým bokem k HT) – obloukem vzhůru pravou předpažit, paže volně visí -předklon hlavy

Viz nákres!

Všechny cvičenky pravé poloviny

- VII. – VIII. = VII. – VIII. levé poloviny, ale opačně

Část f) kánon jednotlivců v šikmých zástupech 4 takty 4/4

Cvičenky levého zástupu

(kánon začíná vpředu a pokračuje po jedné cvičence směrem vzad!)

- I. 1 - první cvičenky zástupu
přenosem na pravou celý obrat vpravo, levá špička u paty pravé – nesoudobými oblouky vzhůru (začíná pravá) paže vpravo a hluboký ohnutý předklon a předklon hlavy – paže volně visí všechny ostatní výdrž
- 2 – 4 postupně cvičenky číslo 2, 3, 4 (pozor – číslování v zástupu!!)
ostatní výdrž
- II. 1 – 4 postupně cvičenky 5, 6, 7, 8
ostatní výdrž
- III. 1 – 4 všechny cvičenky v zástupu
přenosem na levou celý obrat vlevo, špička pravé u paty levé –

- nesoudobými oblouky vlevo (začíná levá) paže vlevo a hluboký ohnutý předklon a předklon hlavy – paže volně visí
- IV. 1 – 2 vzpřim – stoj – předpažit zevnitř, dlaně vzhůru
3 – 4 chůze nejkratší cestou na svou značku – předpažit vzhůru zevnitř povýš

Cvičenky pravého zástupu

- I. – IV. = I. – IV. cvičenek levého zástupu, ale opačně

Část g) opakování základního motivu „Země vstává..“ 8 taktů 4/4 část c)

Cvičenky levé poloviny

- I. – V. = I. – V. části c)

Cvičenky pravé poloviny

- I. – V. = I. – V. části c) levé poloviny, ale opačně

Všechny cvičenky – vytvoření dvojic (Viz nákres!)

- VI. 1 – 2 dvěma klusovými skoky, začíná levá (pravá) k sobě vytvořit dvojice, čelem k HT – spojit se za vnitřní paže
3 – 4 výkrokem vpřed vnější nohou (levou, pravou) půlobrat k sobě (vpravo, vlevo) – mírný hrudní předklon a předklon hlavy – upažit vnější paži (levou, pravou)
- VII. 1 – 2 výkrokem vnější (pravé, levé) vzad půlobrat čelem k HT
3 – 4 výkrokem vnitřní (pravé, levé) podřep přednožný podřep přednožný vnější (levou, pravou) – mírný předklon (hlava v prodloužení trupu!) – upažit poníž („pukrdle“)
- VIII. 1 – 2 přinožením vnitřní (pravé levé) stoj – pustit z držení – vzpřim skrčit předpažmo, předloktí dovnitř (prsty směřují k protilehlému rameni)
3 – 4 výdrž

Dohra - 2 takty 4/4

Obě cvičenky ve dvojici levé poloviny

- I. 1 – 4 stoj - mírný hmit podřepmo – připažit pravou a velký bočný kruh pravou vzad – hlava a trup sledují pohyb pravé paže
- II. 1 – 4 mírným hmitem podřepmo výkrok pravou – skrčit předpažmo povýš pravou, prsty směřují k levému rameni, zapažit levou (pohyb paží plynule!)

Obě cvičenky ve dvojici pravé poloviny

- I. – II. = I. – II. levé poloviny, ale opačně

Metodické pokyny k nácviku

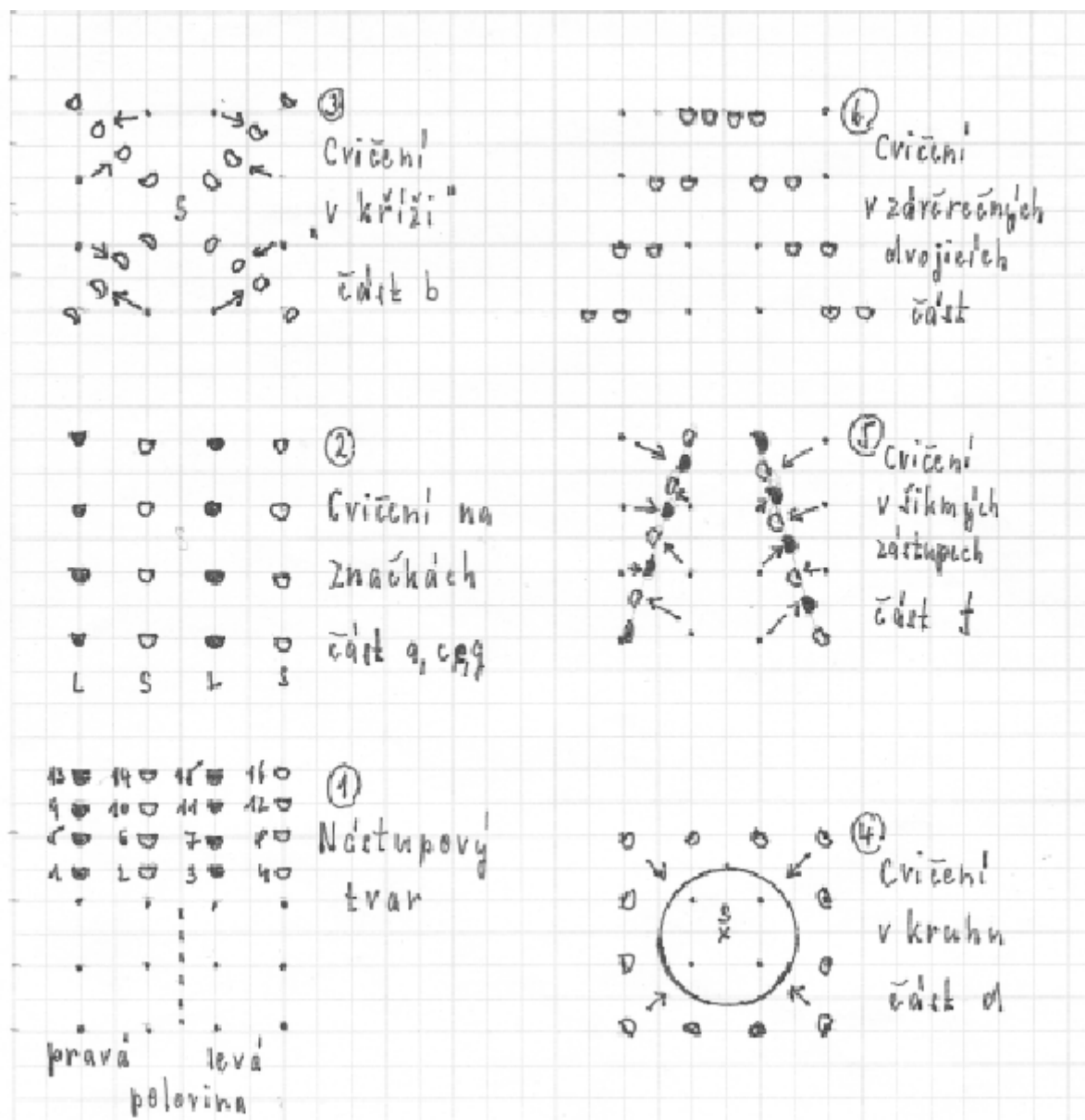
Píseň Karla Gotta je nová a má krásná slova. Tempo je volné – 4/4 takt. Nácvik by neměl dělat problémy, snad kromě několika taktů „nesoudobých osem“ nad hlavou a před tělem“, v žádném případě není problémem příliš rychlé tempo, spíš naopak. Popis občas vypadá trochu komplikovaně – je to tím, že je zařazeno cvičení dvojic a polovin plochy, kdy se cvičí „stejně, ale opačně“ a musí to být vypsáno. Skladba by se mohla hodit na různá vystoupení, akademie, veřejné cvičební hodiny a pod. Neklade velké nároky na kondici cvičenek, ale spíš na jejich pohybovou kulturu a eleganci provedení.

Problematická „nesoudobá osma nad hlavou a před tělem“! Naučte ji nejdříve jednou paží (začít vzhůru a dovnitř), pak i opačně (začít částí před tělem), teprve pak spojte dohromady – pravá vzhůru, levá před tělem – plynule a příliš se nerozčilujte, nepůjde-li to hned napoprvé!

Příště tatáž skladba s použitím náčiní – stuhy (závoje, šály) a kuželů.

Připojuji nákresy půdorysů a směrů pohybu, pokud si něco změníte, je to vaše věc! Hodně zdaru a příjemného cvičení při poslechu zpěvu Karla Gotta.

Jarina Žitná

Píseň Karla Gotta „Země vstává“ je možno stáhnout z internetu!

Na adresní řádku vlevo nahoře zadejte: <https://goo.gl/ZcDnCW> (odkaz lze zkopírovat nebo použít Ctrl+levé tl.myši).

O dětské kreativitě

Zdánlivě učený název – ve skutečnosti nejde o nic jiného, než poskytnout dětem možnost využít vlastní představivost a možnost vlastního vyjádření. Pokusíte-li se o to a budete-li děti vhodně motivovat, možná budete překvapeni. Vlastní výtvořiny dětí – ať už jakéhokoli druhu - dají cvičitelům možnost nahlédnout do jejich myšlenkového světa a poznat jejich intelektuální i manuální schopnosti. Čas, který na tuto činnost vyhradíte – ať už v normálních cvičebních hodinách nebo na táborech a vůbec v přírodě – se tak bohatě zúročí.

Vzhledem k tomu, že se blíží dlouho a netrpělivě očekávané prázdniny a s nimi romantika, slunce i déšť sokolských táborů, měl by tento článek připomenout aktivity, které bývají na táborech běžné nebo i málo známé. Důležité je, že patří do táborového programu, chceme-li, aby byl dostatečně pestrý a poskytoval účastníkům nejen dostatečné kondiční zatížení, ale i činnost naprosto odlišného charakteru.

Připomínám tyto různé, možná i méně známé činnosti, protože pokud většinu z nich zařadíte do programu, musíte s tím počítat a zabezpečit je i materiálně už předem před odjezdem.

Samozřejmě – možností využití vlastní fantazie, vyjadřovacích a pěveckých schopností, manuální zručnosti při vytváření výtvarných prací je nepřehledné množství. Záleží na tom (a to je nepředvídatelné!), jak určitou činnost táborový kolektiv přijme a bude pro něj zajímavý. Je jasné, že při tom bude hodně záležet na podání cvičitele! (Kdysi jsme na táboře vážali náramky z barevných bavlnek – propadli tomu i kluci! Jakmile bylo trochu času, už zalézali do stanů a „motali“ barevné nitě. Celý tábor byl pak „orámkovaný“ a domů se vezlo spoustu krásných dárků maminkám a přátelům! Zájem „pánů kluků“ jsme předem vůbec neočekávali!)

Různé rukodělné práce jsou většinou zařazovány do táborového programu běžně. Není však dost dobře možné zůstat pouze u nich. Existují i další činnosti, kterým se děti věnují i dlouhodobě během trvání tábora. Patří sem především činnosti „literární“:

- vymyslet a napsat pohádku o místě tábora (poloha, historie, pověsti, atd)
- vymyslet, jak vzniklo jméno lokality, kde se tábor nachází (příklad – sraz dětí v Pleskotech v Českém ráji nedaleko Turnova. Žil tu kdysi rytíř Ota, statečný a odvážný, který pobíjel ve velkém mouchy, které sužovaly obyvatele. Jedinou ranou dokázal zničit i dvacet nepřijemných jedinců, tak se stal známým „plesk“ „Oty“ – odtud jméno!!)
- drammatizovat a zahrát pohádku (divadelní hru nebo film, případně balet), včetně hudebního doprovodu, kostýmů a výpravy
- uspořádat módní přehlídku – nejen kostýmy, ale i konferenciér
- připravit táborové Olympijské hry se vším všudy – nejen soutěže, ale i slavnostní zahájení a zakončení
- příprava táborových šibřinek (včetně hudby i oblečení!)
- vytvořit vlastní pohybovou kreaci jednotlivce, ale spíš podiové nebo sletové vystoupení celého družstva – včetně hudby (magnetofony a pod. nejsou u žádné z těchto činností povoleny, jako hudební doprovod lze použít zpěv, hudební nástroje (kytary, flétničky), případně „organizovaný“ rytmický „rámus“ (pokličky, ozvučná dřívka, dupání, tleskání a pod.)

Připravené kreace je nutno vždy zhodnotit, vytknout chyby (pravopis v písemných pracích!), ocenit klady (nápaditost, choreografii, úroveň přípravy – kostýmy a výprava). Na přípravu nechat družstvům dostatek času, stejně tak i na vlastní předvedení. Při hodnocení zbývá dostatek času na popovídání s účastníky i na jejich

vlastní hodnocení (které se vůbec nemusí shodovat s hodnocením vedoucích cvičitelů!) Zdařilé písemné práce pokud možno zveřejnit buď na táborových nástěnkách, nebo i po příjezdu domů v různých „Zpravodajích“ jednot nebo žup, případně i v dalším sokolském i nesokolském tisku.

Námětů na tzv. „rukodělné práce“ je celá řada a existuje i mnoho publikací, ze kterých je možno vybírat a tvořit!

- výroba nejrůznějších modelů (případně i nákresů!!) – tábora, domácí sokolovny, známého kostela, ale také různého táborového zařízení – totemy, repliky táborové brány, figurek (třeba pro loutkové divadlo), maňásků, modelů strážních věží, mostků, „mlýnků“ na vodu atd.
- drhání z provázků (náramky, závěsy, přívěšky na krk atd.)
- vázání náramků z barevných nití (bavlnek)
- batikování (Pozor! Nutno mít z domova přivezený starší hrnec, použijete-li hrnec z kuchyně, máte docela jistý „průšvih“ s kuchařkami. Batikovat můžete předem přivezené kousky látek, případně i trička. Upozorňuji však z vlastní zkušenosti, že jakmile začnete batikovat trička, budete mít rázem „obatikovaný“ celý tábor!)
- výroba kostýmů na táborová představení, hry, podiová vystoupení, šibřinky atd.
- využití různých odstřížků a látek, které jste si přivezli z domova na výrobu drobných dárkových předmětů
- navlékání různých korálků a knoflíků – výroba „šperků“
- příprava nejrůznějších „vylepšení“ vzhledu tábora – úprava táborového kruhu, paty stožárů a brány, označení významných částí tábora, nástěnky, pojmenování stanů apod.

Možností je nepřeborné množství a pokud máte nějaký neobvyklý nápad nebo zkušenost, prosím, podělte se o něj prostřednictvím Sokolských souzvuků s ostatními!

Ještě však – asi málo obvyklá činnost!

Kdysi jsme se cestou na chatu Bosna v Pasekách nad Jizerou zastavili v kraji lesa. Mezi kořeny stromů tu stálo pohádkové miniaturní městečko „z mechu a kapradí“. Stálo za prohlídku – stavebním materiálem byla dřevíčka, větvičky, listy stromů, kapradiny, mech, kamínky, jehličí a kdo ví, co ještě. Obdivovali jsme fantasií neznámých dětí, které to tu po sobě zanechaly.

A tak jsme to zkusili i na táboře. Vyhradili jsme na to dětem náležitý čas, vysvětlili, o co jde a pak je nechali vyhledat si v lese blízko tábora místo a ponechali je svému osudu. K našemu překvapení hra zaujala nejen menší děti (tam nás to vlastně ani nepřekvapilo!), ale i kluky „devátáky“! Teprve dodatečně mi došlo, že jsme jim poskytli možnost skutečně si hrát podle svého, na což v běžném životě nemají příliš mnoho času a možností. Vzniklá „městečka“ byla přehlídkou dětské fantasie a šikovnosti. Podstatně se od sebe lišila a přece byla stejná! Nakonec jsme vyhrazený čas museli prodloužit, zaujetí dětí bylo obdivuhodné. Pak jsme všechny „stavební lokality“ poctivě obešli – a místo hodnocení je obdivovali. Během dalších dnů táborníci využívali volný čas poledního nebo večerního klidu, odbíhali ke svým stavbám, opravovali a doplňovali je. Když tábor končil, neměli jsme to srdce „městečka z mechu a kapradí“ rozmetat a zničit. Byla vytvořena pouze z přírodního materiálu, nijak nepoškozovala přírodu – a tak jsme je nechali osudu, větru a dešti! Před odjezdem se u nich mnozí táborníci byli i rozloučit!

Během roku jsou děti vázány mnoha povinnostmi a úkoly. Nedostatek času na vlastní hru je, bohužel, stínem na snaze poskytnout jim nové vědomosti, dovednosti a orientaci ve společnosti a běžném životě. Pamatujme tedy na to, abychom jim poskytli i možnost skutečně využít svého dětství a prostě si hrát!

Jarina Žitná

Slet Sokolské unie Slovenska

1. – 2. VII. 2017

Pořadatel: Bratislavská sokolská župa T. G. Masaryka a T. J. Sokol Gajary
ve spolupráci s obcí Gajary (nedaleko Malacek)

Termín: 1. – 2. července 2017 (příjezd v pátek 30. VI.)

Místo: Sportovní areál T. J. Sokol Gajary, Sport. Aréna 71 Gajary, tělocvična ZŠ,
Společenský dům a stadion Gajary

Program – sobota 1. VII. - sportovní disciplíny

volejbal	11,00 hod.	tělocvična ZŠ
florbal	11,00	sport. hala Aréna 71
petang	10,30	sport. Areál T. J. Sokol Gajary
minifotbal	10,30	sport. Areál T. J. Sokol Gajary – umělá tráva

Hromadné skladby – 10,00 – 19,00 zkoušky – velká plocha stadionu

Diskotéka – ve 20,00 hod.

Program - neděle 2. VII. – hromadná vystoupení

8,00 – 10,00 - zkoušky hromadných vystoupení
10,00 - 11,00 - generálka
12,00 - 14,00 - zkoušky podiových skladeb
14,00 - - slavnostní průvod od společenského domu na stadion
14,30 - - slavnostní zahájení
15,00 - - vlastní vystoupení na stadioně - folklorní soubor Slunečnica
- podiové skladby
- dekorování oficiální vlajky SÚS
- pochod mažoretok
- vystoupení rodičů a dětí
- velké skladby ČOS
- skladba SÚS – „Spolu“ pro VS 2018
- ukončení akce

Průvodní akce v sobotu:

Turnaj juda pro mládež v T. J. Sokol Vinohrady,
cykloturistika kolem Moravy a splavování řeky Moravy

Cyklotrasa: Gajary – Záhorská ves – Angern – po mostě Svobody zpět na stadion

Splutí Moravy: sokolská loďnice – dolů po Moravě – Záhorská Ves – zpět dovoz na stadion

V 19. hodin odevzdání upomínkových medailí účastníkům.

Účastnický poplatek: 6 euro (náramek)

Důležité adresy: T. J. Sokol Gajary, Športová ul. 1250, Gajary 90061

Németh Alojz – tel. +4217797293 , nemethalozj@airwave.sk

Bratislavská sokolská župa T. G. Masaryka, Sokolská ul. 1/B81104
Bratislava

Pospíšek Anton, tel. 0903241374, pospisek@envirofond.sk

Pro cvičence ČOS – je účast zřejmá v jednání a nemám žádné informace.

Cvičenkám skladby „Koncert“:

Po domluvě s organizátory i náčelnictvem ČOS (sestra Kocmichová) máme možnost se znovu sejít a skladbu si zacvičit, což bylo zájmem cvičenek po úspěšném předvedení v Brně a Plzni.

Jsem si vědoma toho, že oznámení této možnosti přichází pozdě – v poslední chvíli, ale sama jsem se o možnosti zacvičit si ještě jednou na Slovensku dověděla čirou náhodou minulý čtvrtek, to je 17. března. Po rozmluvě se sestrou náčelnicí jsem vzala organizaci tohoto vystoupení na sebe a poslala pozvánku s vysvětlením situace jednak na adresy cvičitelek (měla jsem je od vystoupení v Praze, Brně a Plzni) a pro jistotu ještě na župy.

Zvu tedy všechny sestry, které skladbu cvičily rády a mohou se v termínu sletu uvolnit (je jasné, že už začínají dovolené a termíny jsou předem zadané!) do Gajar, kde bychom se opět mohly společně sejít a radovat se ze cvičení i z přátelství, které nás pojí se sestrami a bratry na Slovensku. Upozorňuji, že účast na tomto sletu nebyla zahrnuta v rozpočtu náčelnictva ČOS, takže pojedeme na vlastní útraty a ve vlastní režii. Ostatně to není nic nového – stejně tak jsme se zúčastnily všech zmíněných akcí v roce 2015.

Pokud máte zájem o účast, prosím o zaslání přihlášky s uvedeným počtem cvičenek, abych mohla vyrobit „zasedací pořádek“ a konečnou choreografii (zřejmě bude stejná jako v minulosti), která záleží na počtu přihlášených. Jistě chápete, že vzhledem k tomu, že skladbu bude nutno „oprášit“ (vzhledem k vynikajícímu hudebnímu doprovodu by to neměl být problém), určit celkům postavení na ploše a poměrně značně pokročilému času celá věc spěchá – a skladba si zaslouží dobré provedení! I když času je málo, nepochybuji, že to dokážeme!

Prosím tedy o urychlené přihlášky! Stejně jako eventuelní dotazy všechno prosím na moji adresu, „Koncert“ si organizujeme samy! Veškeré dostupné informace budou přihlášeným rozesílány, jakmile ze Slovenska přijdou! Podle mých informací je zajištěno ubytování v místních školách ve vlastním spacáku a karimatce.

Adresa: Jarina Žitná, Rokycanova 5, 46001 Liberec, mail: jarina.zitna@email.cz,
Tel. 728872696

Pokud se budete moci zúčastnit, prosím dejte si záležet na zopakování skladby, abychom sobě ani skladbě neudělaly ostudu!

Pro dnešek se s Vámi loučím, těším se na Vás

a dovoluji si končit trochu netradičně: „Áleluja, aleluja – v Gajarech!“

Jarina Žitná

„Díky!

Děkuji za cestu, kterou jsi šel se mnou.

Děkuji za ruku, která mi tak pomáhala.

Děkuji za naslouchání, které mi odňalo samotu.

Děkuji za tvoji blízkost, která mi dala hřejivé bezpečí.

Děkuji za to, že jsi!“

(Roland Leonhard)

Když stojíme na svých značkách, jdeme společnou cestou. Procitujeme vzájemné přátelství, které povyšuje úroveň našeho života! Tvoříme jednotu a dobrovolně posloucháme jednoho pána – hudbu! Společné skladby nejsou nikdy bezduchým drilem, jsou naopak vyjádřením naší lidské spolupráce a radosti z ní!

Jarina Žitná

Nejenom pohybem živ je sokol

Národní identita

V našem velmi nedokonalém přehledu vývoje poměrů v českých zemích se dostáváme do doby, která podstatně ovlivnila poměry v celé Evropě a v zemích rakouského mocnářství dostala specifickou formu, nazývanou podle císaře Josefa II. josefinismus.

Zastavení 14. – Josef II. a josefinismus

Josefinismus je rakouská forma osvícenského absolutismu – osvícenství prosazované státní mocí. V českých zemích znamenala krok k modernizaci zastaralého rakouského státu.

Josef II. byl prvorozeným synem Marie Terezie a po dlouhou dobu jejím „spoluvládcem“. Narodil se 13. března 1741 ve Vídni a tam také 20. února 1790 zemřel. Byl prvním představitelem tzv. Habsbursko – Lotrinské dynastie. Byl dvakrát ženat. Prvně s Isabelou Parmskou, do které byl zamilován, ale ona jeho lásku neopětovala. Po druhé byl jeho sňatek s Josefou Bavorskou pouze dynastickou záležitostí, zemřel bez potomků.

Na zapřenou – jako hrabě Falkenstein - cestoval po zemích mocnářství, seznamoval se s poměry a úrovní života svých poddaných a připravoval si tak cestu k pozdějším reformám, podmíněným jeho osvícenským přesvědčením. Vládl společně se svou matkou od r. 1764. Často s ní nesouhlasil, což vedlo ke vzájemným konfliktům. Střetávalo se tu osvícenství s katolicismem, který zastávala Marie Terezie. Roku 1780 byl zvolen králem českým a uherským, vládl opět společně s Marií Terezií. Byl nesmírně pracovitý, za svého života vydal na 6000 výnosů, ale některé byly zrušeny už za jeho života.

Modernizace státu v duchu osvícenství ho přivedla ke zrušení cenzury, vydání tzv. tolerančního patentu a zrušení nevolnictví. Cenzura byla však znovu obnovena – a opětně zrušena.

Toleranční patent byl vydán 13. října 1761 – zrušil v něm monopol katolické církve a v rakouských zemích povoloval církve reformní – luteránství a kalvinismus – i ortodoxní křesťanství. I když však byla příslušnost k těmto církvím úředně povolena, stejně však byli její příslušníci v praxi znevýhodněni. Skončila ovšem tajná příslušnost k těmto církvím a úřady měly možnost jejich členy ovlivňovat. Zlepšilo se i postavení Židů, ale zároveň byla zrušena rabínská soudní pravomoc a hebrejščina a jidiš už nebyly úředními jazyky. To se ostatně ukazovalo i jinde – jediným úředním jazykem se stala němčina jako jeden z prostředků centralizace státu. Josefinský katastr – tedy katastr půdy a domů, reforma trestního práva (zrušen trest smrti!!), nové úřady, vznik tajné policie, reformy školství, zřizování sítě nemocnic, nalezinců, blázinců a reformy katolické církve – to vše značně ovlivňovalo život obyvatel v Rakousko – Uherských zemích. Samostatnou kapitolou bylo rušení klášterů, po reformě jich zbyla z 1200 asi polovina. Byly ponechány pouze ty, které se zabývaly školstvím, zdravotnickou péčí, případně vědou, kněží mohli odcházet do důchodu. To vše odpovídalo základnímu požadavku – totiž zbavení církve politické moci. Knihy ze zrušených klášterů měly být předány především pražské a olomoucké knihovně, bohužel, spousty důležitých titulů se ztratilo, dokonce i tzv. „libri prohibiti“, které se zachovaly z doby protireformace. Místo toho Josef II. zřídil asi 1700 nových far, faráři měli šířit mezi lid především nové poznatky o lepších zemědělských technikách a hospodaření, hlášeni úředních nařízení,

měli dbát o matriky a zdravotní stav obcí. Josef chápal náboženství jako nástroj k posílení jednoty státu, biskupové dostali zákaz přímého styku s papežskou kurií a přísahali věrnost státu. S tím souvisí i považování sňatku za civilní smlouvu, tady se Josef nedal oblomit ani papežskou kurií. Pragmatické reformy měly za úkol zracionalizovat život, podřídit vše kontrole státu, což mělo prospět poddaným. Spojení osvícenské myšlenky racionálního uspořádání společnosti s myšlenkou svrchovanosti státu znamenalo něco jako „revoluci shora“.

Josefovy reformy se, samozřejmě, týkaly i školství a vzdělávání obecně. Byly zřizovány vzdělávací ústavy pro zaměstnance státu – měly dokonce i jednotné učebnice a učební plány! Po zrušení jezuitského řádu poklesl počet gymnasií v českých zemích ze 42 na 13, na Moravě z 15 na 7. Němčina se stalo státním jazykem, v němčině se vyučovalo na všech typech škol s výjimkou škol základních na venkově.

1. listopadu 1781 bylo zrušeno nevolnictví a nahrazeno daleko mírnějším poddanstvím. Znamenalo to vyvázání poddaných z přímé závislosti na šlechtě, případně na církvi. Roboty byla zachována až do roku 1848. Zrušením nevolnictví bylo umožněno volné stěhování bez povolení vrchnosti, sňatky z různých míst a oblastí, možnost studií, případně rozvoje řemesel. Obecně lze mluvit o nárůstu vzdělanosti, umožnění podnikatelské činnosti a podpora průmyslové revoluce. Z poddanství se bylo možno vykoupit!

Některé z reforem se však ukázaly zbytečné a nepopulární – zákaz stavění betlémů v kostelích, pohřbívání pouze v plátěných rubáších, aby se ušetřilo dřevo na rakve, zákaz korzetů, atd. Byly zrušeny ještě za Josefovy vlády.

Obecně Josefovy osvícenské reformy umožňovaly zkvalitnění života poddaných. Snaha o centralizaci říše ovšem vedla k preferování němčiny jako jediného úředního jazyka na úkor jazyků národních v mnohonárodnostním Rakousko - Uherském státě. Dominance němčiny však měla i naprosto negativní důsledky – vedla k uherské revoluci r. 1867, ta skončila až rakousko – uherským vyrovnáním r. 1867. To se ovšem českých zemí netýkalo. Feudální zřízení se přežilo, začíná transformace na společnost občanskou.

Reakcí na centrální germanizaci byl růst hnutí za obranu národního jazyka. V Čechách je to označováno jako doba národního obrození. Dostali jsme se až do počátečního období formování českého národa a jeho emancipace v rámci Rakousko – Uherské monarchie. Vůdčí silou národa se stala česká inteligence – jména jako Bolzano, Tyl, Mácha, Němcová, Thám, Erben, Purkyně, Pelzl, Presl, Rettigová, Palacký a další si připomeneme příště.

Jarina Žitná

(literatura. Wikipedie, České dějiny v datech, učebnice dějepisu)

Znevažování českého národa

a jeho tradice

Česká státní hymna - Kde domov můj

Stalo se nejpravděpodobněji v důsledku zlého záměru, že se v české hymně Kde domov můj píše často za prvním veršem otazník. Dokonce se tato verze objevuje i v překladech do cizích jazyků. Zapadá to do dlouhodobé tendence ze Západu, zvláště z Německa, nějakým způsobem překrucovat nebo znevažovat pozitivní aspekty české historie, kultury, existence. V případě hymny jde o závažnou záležitost, o neúctu ke státnímu symbolu druhého národa a státu. Uživatelé zkresleného smyslu jakoby naznačovali, že nejsme zakořenění v zemi, kde jako kulturní a politické společenství, národ, žijeme

hodně přes tisíc let, kde máme jednu z nejstarších státností v Evropě i když v novověku dvakrát nelegitimně přerušenu. Jistě, některé národy Evropy si vytvořily hymny související s jejich excesivním nacionalismem, expansivními tendencemi ba i pohrdáním jinými národy. Ale to nebyl případ českého národa a československého státu. Ne, že by tato možnost neexistovala. Od středověku byly mezi Čechy ctěny a při pohnutých příležitostech zpívány i bojovné písně, ale ty byly pro výjimečné situace, hlavně pro situace, kdy byl národ ohrožen.

Vzhledem k tomu, že do roku 1918 se Čechům nepodařilo obnovit svoji státnost a rovnoprávnost v důsledku hlavně postojů Habsburků a rakouských Němců, tak neměli svoji oficiální státní hymnu. Ale milovali píseň, která vyjadřovala jejich hluboký vztah k zemi, ve které žili a k jejím krásám, která byla po více jak tisíc let jejich domovem. Byla složena spisovatelem, dramatikem a českým vlastencem Josefem Kajetánem Tylem pro divadelní hru *Fidlovačka*, s nápěvem Františka Škroupa. Poprvé se na jevišti hrála v Praze v prosinci roku 1834.

Český lid píseň přijal za svou, stala se písní milovanou a brzy lidovou, zpívanou pro svůj půvab, citovou hloubku a důstojnost hlavně při slavnostnějších příležitostech. Za první větou, „Kde domov můj“ je hned konkrétní popis přírodních krás tohoto domova, žádný otazník. A v posledním dvojverší je zdůrazněno, že to je země česká, kde je domov můj. A ve druhé sloce (která není součástí hymny) je zdůrazněno, že „mezi Čechy domov můj“. Píseň je svou krásou úchvatná. Tím, že byla naprosto nepolitická, ale emocionálně hluboce spjatá s češtvím, mohla rychle zlidovět, šířit se, ač vznikla v době hluboké politické nesvobody a austroněmeckého národnostního útlaku. Už tím se stala neoficiální hymnou. Možná, to je důvod, proč je překrucován její obsah, vlastně z nečistého svědomí, a zároveň ze záludného záměru zpochybnit právo Čechů na svou zem, o což se Němci v historii pokusili mnohokrát.

Píseň *Kde domov můj* se stala spolu se slovenskou hymnou československou hymnou po vzniku Československa v roce 1918 a zůstala českou hymnou po roce 1989. Je hlubokým emocionálním a historickým pojátkem českého národa, který musíme vědomě ctít.

K současné produkci o Janu Masarykovi

Už řadu let vychází literatura, která se soustředí uje a často nehorázným způsobem zveličuje negativní aspekty českých dějin a jejich osobností. Pokud autoři nenajdou nic vhodnějšího, začnou zpochybňovat původ našich významných osobností, což se týká hlavně Boženy Němcové a T. G. Masaryka. Asi nám autoři chtějí naznačit, že osobnosti, které ctíme, nemohly vzejít z českého národa, protože jsme národ plebejský. Tento argument jsem dokonce slyšela od jednoho současného českého sociologa, který působí delší dobu v Německu. Je možné se dohadovat, do jaké míry byl ovlivněn tradičními německými názory o inferioritě Čechů a Slovanů obecně.

Druhou metodou jak znevážit naše významné osobnosti je, soustředit se na jejich osobní život, zarámovat ho do úzkého kontextu a zvětšit všechny problémy, které je možné o člověku najít. Otázku, zda tyto problémy ovlivnily jejich lidské přístupy, veřejnou činnost, práci pro národní potřeby, si autoři vůbec nekladou, vědí, že by si opět museli vymýšlet.

To se týká celé řady osobností z minulosti, ale v poslední době se to týká hlavně Jana Masaryka. Články, které o něm vyšly se vyžívají v negativních aspektech jeho života, dokonce celé Masarykovy rodiny. Pomíjejí, že máme mnoho dokumentů o tom, že to byla rodina šťastná, dokonce veselá. Pomíjejí, že určité problémy pro citlivého Jana nastaly, až když se k němu spolužáci, ovlivnění katolickým a rakouským agresivním antisemitismem, začali chovat nepřátelsky, i kameny na něho házeli, když šel do školy.

Bylo to kvůli otcovu postoji v hilsneriádě, kdy se nebál veřejně požadovat respekt k nezpochybnitelným faktům v procesu s Hilsnerem.

Nový film Jan Masaryk si vybral nejbolestnější dvě léta jeho života a kariéry, a v podstatě s ním nemá slitování, podle představ autorů se měl asi chovat jako Nietzscheho nadčlověk. Nestačí předkládat fakta, to je příliš laciné, nepoctivé, ale je nutné hledat širší souvislosti, smysl dění. Jan Masaryk byl velký vlastenec a tragická dvě léta, která autoři filmem ztvárnili, ho v žádném případě nezlomila. Jeho práce v londýnském exilu během války nesla pozitivní výsledky. Zvláště důležité bylo jeho vysílání do Čech z londýnského rozhlasu. Opět máme mnoho dokumentů o tom, jak bylo pro české lidi důležité, povzbuzující, Honzu dychtivě poslouchali, ač za to byl německými okupanty vyhlášen trest smrti.

Člověk se musí ptát, co je účelem této produkce znevažující naše vlastenecké osobnosti, proč se jí čeští tvůrci propůjčují, proč nejsou schopni odolávat vnějším tlakům a výhodám. Proč se nesoustředí na tematiku, která může povzbudit křehké a ubíjené sebevědomí a sebeúctu českého národa. Liberalistické „umění pro umění“ je mravní podvod, je naprosto zbytečné. Nejsou snad umělci schopni se hlouběji podívat na život lidí, společnosti, politiky? Byly doby, kdy umění přispívalo nejen ke zdravému sebevědomí a sebeúctě českého národa, ale kdy se snažilo svými prostředky dobrat se hlubší pravdy o společnosti, o lidech a jejich problémech, kdy bylo schopno rozlišovat, co je v silách jednotlivců a co je zakořeněno v systému a nezodpovědnosti mocných, co je mravné a co nemravné.

Oba poslední články Marie Neudorflová (České národní listy - únor 2017 - převzato)

Zvoní, zvoní zrady zvon, zrady zvon –

čí ruce ho rozhoupaly? Francie sladká, hrdý Albion – a my jsme je milovali...

Znamé verše Františka Halase nás vracejí do jedné z nejtěžších dob našeho národa. Reagují na dobu bezprostředně po Mnichovu v roce 1938, kdy jsme se přesvědčili v praxi o tom, že staré přísloví „Bližší košile než kabát!“ platí i v mezinárodní politice bez ohledu na uzavřené pakty a to, čemu se říká čest. V Mnichově prodaly západní mocnosti demokratické Československo – aby zachránily světový mír. Byla to záchrana „na cizí účet“ a jak se ukázalo, místo míru to otevřelo cestu k nejstrašnější válce v dějinách světa.

Podle nacistického Německa bylo Československo uměle vytvořeným státem vytrženým z německého prostoru, neschopným samostatné existence a ohniskem nestability v Evropě. Ve skutečnosti jsme pouze překáželi! V té době šlo o tzv. Erledigung der Rest – Tchechei - což znamenalo „vyřízení zbytkového Česka“. Hitler, opojený svou mocí a vidinou německé říše jako vrcholu civilizace, nezaváhal... Klidně porušil Mnichovské dohody uzavřené 30. září 1938 a doslova „přepadl“ zbytky republiky připravené odtržením Sudet, Slovenska a dalších území o možnost jakékoliv obrany.

K odtržení Sudet došlo 2. října 1938, začátkem roku 39 čeští Němci organizovali protičeské provokace. Znamé je přepadení četnické stanice ve Stonařově asi šesti sty Němci a především manifestační pochod 6000 brněnských Němců směrem na Pohořelice, kde byla zapálena četnická stanice a rozehnáno její osazenstvo. (Nabízí se tu připomenout současné nemístné poznámky o poválečném pochodu – vyhnání brněnských Němců z Brna. V žádném případě tu v roce 45 nepochodovali prvně!!)

Češi žádali o vysvětlení a 14. března 1939 jel prezident tzv. II. republiky JUDr. Emil Hácha do Berlína, kde si vyžádal slyšení u samotného Hitlera. Už toho dne 14. března

první jednotky německé armády vstoupily na naše území. Hácha, kterého doprovázel ministr Chvalkovský, byl v Berlíně přijat se všemi protokolárními poctami. Při slyšení u Hitlera se distancoval od Masaryka a Beneše (tvůrce později mezinárodně uznávané exilové vlády), ale žádal právo na vlastní existenci českého národa, zároveň poděkoval za pozvání do Berlína. Hitler odpověděl arogantně a z pozice síly – „15. března vstoupí německé jednotky do Čech“, zároveň varoval před jakýmkoliv odporem. V případě neuposlechnutí hrozil Goring leteckým bombardováním Prahy. Německá verze odůvodnění anexe prohlašovala, že jde o zajištění životů a majetku všech obyvatel země bez rozdílu. Podle Němců se republika nacházela v rozkladu a panoval v ní nesnesitelný teror proti německým soukmenovcům. (Jak je známo, obyvatelé regionů s německy mluvícím obyvatelstvem, měli plnou suverenitu, účast svých zástupců ve správních orgánech, své školy, zájmové organizace atd. Prezident Beneš později prohlásil, že „demokracie umírá na demokracii!!“) Po dvou hodinách jednání se Háchovi podařilo spojit se telefonicky s vládou v Praze, což nepřineslo a ani nemohlo přinést nějaké pozitivní výsledky. Hácha nakonec zkolaboval – byl postižen srdeční příhodou a žádný soudný člověk se tomu nemůže divit. Tlak na něj byl nepřestavitelný. Kolem čtvrté hodiny bylo sestaveno společné prohlášení obou vlád, ve kterém prezident republiky prohlásil, že vkládá osud českého národa a země s plnou důvěrou do rukou vůdce Německé říše!! Je asi třeba podotknout, že právník Hácha byl přesvědčen o neplatnosti tohoto dokumentu vzhledem k tomu, že podle ústavy prezident nemá ústavní právo vzdát se národní svrchovanosti. Podepsáním dokumentu však Hitler přesvědčil západ o neagresivním převzetí moci na našem území, zároveň byl vydán zákaz jakéhokoli odporu!

V republice v tu dobu celá řada lidí pokoušela alespoň o uklizení nebo zničení důležitých materiálů a pražští fašisté vedení bývalým legionářským vůdcem z první světové války Radolou Gajdou se pokoušeli převzít moc, čemuž rázně zabránila tehdejší vláda.

V šest ráno začalo systematické obsazování země německou armádou, v 11. hodin zlomený, těžce nemocný prezident Hácha odjíždí z Berlína, ale Hitler ho předešel. V té době už byla obsazena důležitá místa jako dopravní křižovatky, úřady, průmyslová centra a Pražský Hrad a Hradčany, kde stála děla namířená na Prahu a úlohu hradní stráže převzaly jednotky SS. V 19,15 dne 15. března 1939 vjel Hitler se svým doprovodem do sídla českých králů, chudák Hácha, jehož vlak byl úmyslně zpožděn se dostavil později a do Hradu vstoupil bočním vchodem. Ve čtvrtek 16. března bylo vyhlášeno zřízení Protektorátu Čechy a Morava, vláda byla přeměněna na vládu protektorátní a zbavena odpovědnosti za obranu země, mezinárodní záležitosti a komunikační a celní služby.

Razance, prudkost a naprostá bezohlednost úderu proti bývalému Československu srazila na kolena i veřejné mínění západních velmocí. První protestovala Francie pro porušení podepsaných Mnichovských dohod, výslovně bylo řečeno, že neuznává situaci, která vznikla okupací. S určitými obtížemi se připojila i Velká Británie a Sovětský svaz, který západ vyzval k jednání o smlouvě o vzájemné pomoci a 17. III. ostře protestoval. K jednání o smlouvě mezi mocnostmi, které si začínaly uvědomovat hrozbu vznášející se nad světem, nakonec nedošlo a Sovětský svaz ohromil veřejnost smlouvou s fašistickým Německem, později zvanou pakt Ribbentrop – Molotov. V této smlouvě byl dokonce fakticky uznán i Protektorát.

Je březen o skoro osmdesát let později. Naše zkušenosti se ještě utvrdily obdobnou situací v srpnu 1968. Mohli jsme se přesvědčit, že „moc (jako taková) nemá korektivu a nemá studu!“ Existuje moc politická, vojenská, hospodářská, moc oligarchie i moc davu! Podléhat jí a přizpůsobovat se za každou cenu, není a nemůže být cestou vyspělého

kulturního národa, za který se chceme považovat a být světem považováni. Máme vlastní rozum a zkušenosti – chceme žít a pracovat v klidu a spolupráci s ostatními národy, v současnosti se však musíme důrazně bránit účelovému zkreslování naší minulosti a ideálů, které se staly podstatou naší novodobé státní existence. Tady není možno ustupovat, není možno smířovat se! Podle Husa „držme pravdu až do smrti“ a podle Masaryka „bud’me národem, který se nebojí!“

Jarina Žitná

Kaleidoskop

Lidé, události, výročí....

Máte rádi pohádky?

Vzpomeňte si tedy 4. dubna na výročí narození snad nejznámějšího „pohádkáře“ všech dob – jmenoval se *Hans Christian Andersen* a v nadživotní velikosti ho můžete spatřit sedícího na židli vedle radnice v Kodani. Narodil se v roce 1805 v Odense na ostrově Fyn v chudé rodině místního ševce – jeho školní vzdělání bylo všelijaké. V jedenácti letech mu zemřel otec, aby se rodina vůbec nějak užívala, začal pracovat v továrně. Ve čtrnácti letech se pohyboval po Kodani jako pouliční zpěvák, hrál loutkové divadlo – a uměl zpaměti Shakespeara.

Ředitel divadla Jonáš Collin mu pomohl do školy a získal pro něho stipendium. Učení mu však příliš nešlo, začal psát romány, básně, divadelní hry a pohádky. Byl sice nápaditý, ale měl stále problémy s pravopisem. Z beletrie jsou známé jeho tituly „Improvizátor“, „Dvě baronky“ a životopisná „Pohádka mého života“.

Stalo se pravidlem, že o Vánocích vydával svazky pohádek, které se časem rozběhly do světa. Typické jsou pro ně porcelánové figurky, sněhuláci, sněhové vločky, skřítky a čápi, jeho svět byl pro děti pochopitelný, z čehož jasně vyplývá, proč byl jako „pohádkář“ nesmírně úspěšný a oblíbený.

Závěr jeho života, bohužel, nebyl pro něj příliš pohodový a klidný. Roku 1872 spadl z postele a už nikdy se docela neuzdravil. Je pochován na Assistentském hřbitově v Kodani, pohřbu se zúčastnil i tehdejší dánský král Christian a den pohřbu byl prohlášen „dánským dnem národního smutku“!

Zůstalo po něm nepřeberné množství krásných poetických pohádek a jeho nejznámější postava „malá mořská víla“ dodnes sedí na velkém balvanu kousek od pobřeží přímo v kodaňském přístavu.

Muž jménem Martin Luther King

„Člověk, který není ochoten pro něco zemřít, není hoden toho, aby žil!“

Srovnejte výrok mírumilovného černošského kazatele se slovy muže, který žil přibližně asi o šest set let dříve. Byl to husitský hejtman Prokop Holý: „*Člověk má zemřít za to, proč žil!*“

Známe celou řadu jmen mužů i žen, kteří dokázali za svou pravdu a přesvědčení obětovat to nejcennější, co měli – vlastní život. Mnohé z nich známe jménem, ale mnozí zemřeli neznámí. Smrt byla konečnou tečkou za životem, který žili a který nepromarnili.

Martin Luther King patří mezi ty známé. Podařilo se mu totiž nenásilným způsobem změnit poměry ve Spojených státech, kde léta vládla segregace, černí občané nejen že nebyli rovnoprávní s bílými, ale zákony a zvyklosti jim bránily navštěvovat stejné školy s bílými, měli vyhrazená místa i vchody do různých zařízení – např. v knihovnách, obchodních domech apod. Přes pokročilou dobu ještě stále existoval Ku- Klux- Klan.

Martin, syn referenda baptistické církve, vstupuje na scénu v 55. roce, v době, kdy 42 letá černoška jménem Rosa Parksová odmítne uvolnit své místo v černošské sekci autobusu bělochovi, který už nenašel volné místo v sekci bělošské. Tehdy to bylo něco nepřestavitelného, Rosa byla zatčena a 24 hodiny vězněna, dokud její přátelé nesložili kauci. Když se černoši ve městě začínají bouřit, Martin je přesvědčí, že je možné bojovat proti nespravedlnosti nenásilnými prostředky – a vyhlásí ve městě Montgomery autobusový bojkot. Černoši chodí pěšky, jezdí na kole – autobusy přestali používat. Místo toho mají vlastní auta, která podle přesných harmonogramů rozvázejí černochoy po městě. Vzniká nepředstavitelný chaos – a trvá celý rok. Pak jsou segregáčnické vyhlášky zrušeny a mladý právník slaví své první velké vítězství.

Od té doby nejen káže ve svém kostele v Montgomery, ale jezdí po celých Státech a vede protesty proti všem formám rasové segregace. Všude učí své stoupence, že je nutno za každou cenu vyhnout se násilí. V roce 1963 organizuje „pochod na Washington“ a na schodech u Lincolnova památníku pronese svůj nejslavnější projev. Ten je stále znám pod názvem „I Have a Dream“ („Mám sen“) – patří k nejskvělejším projevům v dějinách USA. Jeho taktika má úspěch – v roce 1964 přijal americký Senát dodatek k ústavě, který vylučuje jakoukoliv segregaci a zaručuje všem občanům stejná práva.

Samozřejmě jsou tu síly, kterým se jeho úspěchy nelíbí. Přežije dva atentáty – až přijde osudná návštěva města Memfis v roce 1968. 3. dubna 1968, v předvečer své smrti prohlašuje veřejně, že je mu vyhrožováno. Prohlašuje však zároveň, že o výhrůžkách nepřemýšlí, protože chce činit pouze to, co od něho žádá Bůh...“

Druhý den večer je na balkonu hotelu, kde bydlí, zasažen dvěma kulkami, sanitka přijíždí až za půl hodiny a v 7 hodin a 5 minut laureát Nobelovy ceny míru z r. 1964 v nemocnici umírá.

Stejně jako smrt bratrů Kennedyových je i jeho smrt obestřena mnoha nejasnostmi a nebyla nikdy docela objasněna.

Pohybujete-li se dnes po území Spojených států mezi řadovými občany, nevidíte jakékoliv rozdíly mezi bílými a černými. Je to bezpochyby i zásluhou Martina Luthera Kinga.

Pokračovatelé klasiků českých pohádek

Samozřejmě jde o dvojici umělců *Václava Čtvrťka a Radka Pilaře*. Ten první se narodil 4. dubna 1911 v Praze a původně se jmenoval Cafourek. Za první světové války se rodina odstěhovala do Jičína a po jejím skončení zpět do hlavního města. Absolvoval gymnasium, studoval na Obchodní akademii, studium práv však nedokončil. Místo toho začal psát povídky, romány a hry pro děti. V roce 1956 přijal jméno Čtvrtek. Spolupracoval s dětskými časopisy – Sedmihláskem, Mateřídouškou, Ohníčkem, Pionýrem a dalšími. Od roku 1960, kdy se začal plně věnovat dětské literatuře, napsal pro děti 70 pohádkových příběhů a stvořil celou řadu nezapomenutelných pohádkových postavíček, které se staly součástí našeho světa.

O 20 let mladší Radek Pilař, narozený 23. dubna 1931 vystudoval Akademii výtvarných umění a zabýval se ilustracemi, knižní grafikou a filmovou tvorbou. Spolupracoval se Semaforem, Státním nakladatelstvím dětské knihy, Čs. televizí i filmem. Založil obor

animované tvorby na pražské FAMU. Jeho zásluhou dostaly Čtvrtkovy pohádkové postavy reálnou podobu. Nevím, jestli u nás existuje někdo, kdo by nepoznal podobu skřítky Večerníčka, loupežníka Rumcajse a jeho rodiny – Manky a Cipíska, jelena Větrníka a hajného Robátka, Rákosníčka, víly Amálky, motýla Emanuela a celé řady dalších a dalších.

Právě tyto příběhy a kreslené figurky jakoby přímo navazovaly na postavy pohádek Boženy Němcové nebo Josefa Lady. Jsou totiž typicky české a jakoby radostné, což je a mělo by být znakem každé dobré pohádky. Na první pohled se odlišují od často hrůzostrašných postav cizích pohádkových seriálů, jsou prostě naše.

První člověk ve vesmíru

Prvenství získali Rusové! 12. dubna 1961 odstartovala z kosmodromu Bajkonur kosmická loď Vostok 1, která měla s prvním kosmonautem na palubě obletět po oběžné dráze naši planetu a pokud možno v pořádku se vrátit na zem. Z dvacetičlenné přípravné skupiny budoucích kosmonautů byl vybrán *Jurij Alexejevič Gagarin*.

Podle hlavního konstruktéra Koroljova měl být ideální kandidát 20 – 30 letý, měl vážit něco přes 70 kg, Výška maximálně 170 cm (spíš menší, v kabině nebylo příliš mnoho místa). Samozřejmě musel být naprosto zdravý a splňovat psychické předpoklady, především se musel dokázat rychle rozhodovat i v nepředvídaných situacích, nepodléhat stresu - a protože to bylo v Sovětském svazu, musel mít čistou politickou minulost a být členem strany.

Kandidáti tvrdě trénovali několik měsíců, byli to letci a všichni toužili po poctě, kterou pro ně znamenalo být vybrán pro první let do vesmíru s člověkem na palubě – to i přes nepopiratelné nebezpečí, které celou akci provázelo. Byli vybráni tři kandidáti – štěstí přálo Gagarinovi, který byl kromě už vyjmenovaných vlastností ještě obdařen chlapeckým vzhledem a srdečným úsměvem, po úspěšném letu ho čekaly další úkoly.

Vostok odstartoval v 9 hodin 7 minut místního času a let trval 108 minut. Dosáhl výšky víc než 300 km (asi o 100 m výš než bylo plánováno) – zemi obletěl jednou bez jakýchkoliv potíží. Ty nastaly teprve při sestupu, kdy došlo ke zvýšení rotace kabiny, které ustaly teprve když se konečně odpojil přístrojový úsek od kabiny. Ve výšce asi 7km se Gagarin katapultoval a k zemi se snesl na padáku. K tomu, aby byl let uznán jako výškový rekord, měl se vrátit na zem v kabině, což se nestalo a muselo se lhát. Rovněž tak nepřistál na předem určeném místě, ale asi 2800 km od něj v Saratovské oblasti. Poslední velké nebezpečí, které musel překonat bylo přistání do řeky Volhy, ale díky parašutickému výcviku se mu podařilo padák uřídit na pevnou zemi.

Není jisté třeba připomínat, že po úspěšné misi se Gagarinovi zcela změnil život. Stal se hrdinou, prvním člověkem v kosmu, následovaly cesty, schůze, projevy nejen po SSSR, ale i po cizině. Triumfální úspěch letu musel být politicky patřičně využit. Faktem je, že ho to neuspokojovala a chtěl se vrátit k létání. Není to sice historicky doloženo, ale prý se pohádal kvůli návratu k létání se samotným Brežněvem, kterému měl chrstnout do obličeje obsah své sklenice s pitím.

27. března 1968 odstartoval ke cvičnému letu na stíhačce MIG 15. V 10,31 se stroj zřítíl, Gagarin i jeho instruktor byli na místě mrtví. Dodnes se vlastně neví, co se stalo, jaká byla příčina pádu. Objevilo se mnoho teorií – dokonce i konspiračních. V roce 2007 prezident Putin nepovolil nové šetření případu.

Gagarin je pochován u Kremelské zdi a dodnes na něj s úctou a láskou vzpomínají lidé na celém světě.

Snad nejslavnější loď světa – Titanik

Nejslavnější lodí je díky katastrofě, která ho zničila hned při první plavbě ze Southamptonu ve Velké Británii do New Yorku. Svět nikdy docela nepochopil, jak se mohlo stát, že tak úchvatná a perfektně vybavená loď, považovaná experty za nepotopitelnou se 15. dubna 1912 mohla potopit. Titanik měřil 270 m na délku, měl sedm palub, které dosahovaly výšky pětadvacetipatrového domu. Mohl přepravit více než 2400 cestujících, loď obhospodařovalo skoro 900 členů posádky. Loď to byla luxusní, cestující byli ubytováni na sedmi palubách, které se odlišovaly (podle ceny lístku) vybavením, úrovní ubytování a stravování. Na lodi byl bazén, turecké lázně, velká knihovna, sportovní kurty. Stěny byly tvořeny 16 vodotěsnými komorami a dno bylo zdvojeno. Veškerý použitý materiál byl prvotřídní a loď stavěli nejlepší odborníci té doby. Jak asi Titanik vypadal, si po shlédnutí stejnojmenného filmu, dovede představit každý. Na vodu byl spuštěn 31. května 1911 a dál ještě skoro rok probíhaly dokončovací práce včetně vyzkoušení systémů lodi na cvičných plavbách. 10. dubna 1912 konečně chloubka lidského důvtipu a moderní techniky mohla vyplout na svou první – a co hůř, zároveň i poslední plavbu.

Je všeobecně známo, že Titanik se potopil po střetu lodi s ledovcem, který doslova „rozpáral“ bok lodí a roztrhl pět vzduchových komor – voda měla volnou cestu.

Vrak Titaniku byl nalezen o 73 let později výzkumnou výpravou oceánografa Roberta Ballarda ve čtyřkilometrové hloubce. Rozpadl se na dvě poloviny. Společně s lodí zahynulo víc než 1500 lidí.

Katastrofa Titaniku měla celou řadu příčin – především velkou rychlost. Snahou společnosti White Star Line bylo získat tzv. „modrou stuhu“ za nejrychlejší přeplutí oceánu. Loď byla několikrát varována, že má v cestě plující ledovce, ale kapitán odmítl snížit rychlost. Dalším problémem byly chybějící dalekohledy ve vyhlídkovém koši, takže hlídka se musela spoléhat pouze na vlastní oči, což nemohlo stačit. Když se stane neštěstí obvykle má hned několik různých důvodů. Bylo tomu tak i u této nešťastné plavby. Titanik se střetl s ledovcem uprostřed tmavé noci, rozkaz ke změně směru a zpětným chodem se ukázal jako špatný, nárazem došlo k roztržení pěti komor – a to bylo příliš, voda začala vnikat do lodi, ale kapitán stále odmítal vydat rozkaz k zastavení, což zároveň s nekvalitními nýty umožňovalo vodě zaplavovat loď. Pumpy nestačily vodu odčerpávat, volání o pomoc bylo marné a záchranných člunů byl nedostatek, při plném vytížení a bezchybné manipulaci při nalodování, mohly přijmout maximálně 1178 lidí – a to bylo málo. Celá akce byla řízena špatně, čluny odplouvaly sotva z poloviny obsazené a snažily se co nejdříve vzdát se od lodi z obavy, že je při potopení stáhne sebou.

Volání o pomoc zachytila pouze plavidla vzdálená tak, že nebylo v jejich možnostech doplout k Titaniku včas. Jediná Californian - vzdálená asi 10 mil měla šanci - ale telegrafista měl po směně a spal, vizuelní kontakt – signální světlice – považovali na Californien za zábavu bohaté klientely na Titaniku.

Signály zachytila loď Carpathia, přes všechnu snahu doplula k místu neštěstí hodinu a čtyřicet minut od doby, kdy Titanik definitivně zmizel pod hladinou. Bylo zachráněno asi 710 pasažérů, utonulo 1514 lidí. V ledové vodě bylo možno přežít pouze několik minut. První plavba nejluxusnější lodí světa byla zároveň její poslední – pýcha předchází pád a dělat chyby se nevyplácí.

Válka severu proti jihu

První výstřely kruté války na americkém kontinentu padly při obléhání severem obsazené pevnosti Fort Sumter střežící přístav v Charlestonu 12. dubna 1861.

Tato válka se stala legendární díky několika literárním zpracování, z nichž nejznámější je dílo „Gone with the Wind“, v češtině „Jih proti severu“ spisovatelky Margareth Mitchell. Kniha i její filmové zpracování je stále přitažlivá a čtená svým romantickým námětem situovaným do těžké doby válečné. V žádném případě to není dílo historicky přesné, ale dobře vystihuje smýšlení a jednání lidí na obou stranách tehdejšího konfliktu.

Obecně je za důvod této války považován boj za zrušení otroctví, což však byl pouze jeden z důvodů, ve skutečnosti šlo o víc, situace byla daleko komplikovanější a vycházela z rozdílné hospodářské situace obou stran.

Roku 1776 byla prohlášena nezávislost USA. Státní útvar se ovšem následně rozšiřoval – r. 1803 USA odkoupily od Francie Louisianu, r. 1819 od Španělska Floridu, r. 1845 byl obsazen Texas, v následné válce s Mexikem získaly Spojené státy Kalifornii, Arizonu, Nové Mexiko a Oregon. Zároveň se řešily vleklé problémy s Indiány.

Severní část státu měla značné nerostné bohatství, rychle vzrůstal průmysl, zatím co jih zůstával oblastí zemědělskou s velkými lány plantáží, které potřebovaly spoustu pracujících. Ukázalo se, že těmito pracovníky nemohou být Indiáni, kteří nebyli schopni se tvrdé dřině podřídit a snášet ji. Bouřili se a houfně umírali. Nakonec se dělníky na plantážích stávali především podnebným podmínkám dobře přizpůsobení černoši dovezení sem z Afriky. Bavlna, která se na jihu přednostně pěstovala, měla výbornou kvalitu a díky otročké práci mohla být prodávána velmi levně. V r. 1860 žilo na tehdejší území USA přes 4 miliony otroků. Kromě velkých plantážníků, se pěstování bavlny věnovali i drobní zemědělci vlastníci pouze 2 – 3 otroky, ti docela nemajetní byli považováni za „bílou chátu“. Velké plantáže vlastnilo v celém státě asi 8% rodin, ale na jihu to bylo celých 33%. Celkově byl jih prosperující zemědělskou oblastí, která však nutně začala zaostávat za průmyslovým severem, kde začalo zpracovávání surovin ve velkém, což umožňovalo vzrůst obchodu, bankovníctví a do země přivádělo značné množství přistěhovalců. Celkem severní státy přinášely asi 90% ročního důchodu celého státu. Sever tedy neměl na otroctví zájem (potřeboval kvalifikované dělníky), jih naopak bez otročké práce prosperovat nemohl.

Nepokoje vzrůstaly s počtem přijatých států, ve Virginii došlo k povstání Johna Browna, v Kansasu dokonce k místní válce. Zvolení Abrahama Lincolna prezidentem Spojených států v roce 1860 znamenalo zosrovnání boje proti otrokářství. Už předtím však byla určena pomyslná hranice na 36 stupních a 30 minutách severní šířky, za kterou bylo zakázáno otroctví šířit. Lincoln byl představitelem republikánů a jednoty státu. 11 jižních států se však odtrhlo od Unie a vytvořilo Konfederaci jižních států s prezidentem Johnem Davisem v čele. Na začátku války prokazatelně vítězil jih, bylo to způsobeno především ohromným nadšením a obětavostí jeho občanů, nedostatkem dobrých vojevůdců na straně severu (stoupili většinou do armády Konfederace), nedařilo se jim ani verbování vojáků a důstojníků za mořem v Evropě, na severu klíčil odpor proti válce. V dubnu 1862 vypsal Konfederace povinné odvody, v Unii k tomu došlo až o rok později.

6. dubna 1862 po vítězné bitvě u Shilohu zrušila Unie otroctví a od 1. ledna 1863 měli být všichni obyvatelé státu bez rozdílu barvy pleti svobodní. Vítězství se začalo klonit na stranu průmyslově vyspělejšího a lépe vyzbrojeného severu. 1. – 3. 1863 byl jižanský generál Lee poražen u Gettysburgu, následoval pád Vicksburgu a Port Hudsonu, do čela severních vojsk se postavil generál Grant na východě a Sherman na západě. Do prezidentského úřadu byl znovu dne 8. listopadu 1864 zvolen Abraham Lincoln.

Postupně padaly hlavní obranné body armád jihu – Atlanta, Savannah a konečně 9. dubna 1865 ve Virginii jih kapituloval a armáda Konfederace složila zbraně.

14. dubna 1865 byl spáchán úspěšný atentát na prezidenta Lincolna, ostatní chystané akce jako projevy odporu jihu však nevyšly! Konečná kapitulace byla podepsána 26. května 1865 a důsledky byly pro další život jižních států katastrofální. Prezidentem byl zvolen Andrew Johnson, který postrádal Lincolnovu prozíravost a ohleduplnost a považoval za svou povinnost srazit jih definitivně na kolena. Válečné lidské i hospodářské ztráty byly nedozírné, negramotní propuštění černoši se toulali po zemi, nikdo se o ně nestaral, někteří byli voleni do úřadů. V té době vzniká na jihu i nechvalně známý Ku – klux – klan. Černoši byli sice formálně svobodní, ale jejich životní podmínky se nijak podstatně nezlepšily.

Občanská válka severu proti jihu stála 970 tisíc obětí, což znamenalo více než 3 % celkové populace, byl utužen požadavek centralizace státu požadovaný severem. Rekonstrukce válečných škod probíhala dlouho – od r. 1865 až do r. 1877.

26. dubna 1986 - Černobyl

Jaderná elektrárna na Ukrajině – a největší jaderná katastrofa v dějinách....Na noc byl naplánován zkušební test, který měl být původně proveden ještě před spuštěním reaktoru. Havarie se odehrála ve 46 vteřinách mezi začátkem testu a výbuchem reaktoru. Jako vždy rozhodovalo i zde několik zdánlivě nesouvisejících faktorů. Prvním byla zastaralá a docela nevyhovující konstrukce reaktoru a další chyby nedostatečně vycvičeného personálu. Ten totiž nevěděl (nebo podcenil) fakt, že za určitých podmínek se reaktor začne přehřívat. Když k tomu skutečně došlo, experiment nebyl ukončen, ale, ale pokračovala v něm. Stisknutím tlačítka „havarijní záštita“ se celá situace ještě zhoršila. Tyče, které měly reakci blokovat se zasekly a zasunuly pouze asi do třetinové hloubky. Rychlost reakce se proto ještě zvýšila, výkon stoupl až na 30 gigawatů – byl desetinásobně vyšší než normálně. Sedm vteřin po stisknutí tlačítka vysoká teplota a tlak páry způsobil obrovský výbuch. Unikající radioaktivita byla 400 krát vyšší než v Hirošimě, radioaktivní materiál volně létal do vzduchu.

Protože dosimetry selhaly, obsluha se stále domnívala, že se nic zvláštního nestalo. Proto klidně pokračovali v hašení požáru – bez jakýchkoliv ochranných prostředků. Většina z přítomných nepřežila další tři týdny. Hasiči, kteří se připojili k hašení, neměli ani ponětí o skutečném nebezpečí – do několika dnů jich ze 68 zemřelo 28.

Teprve ráno si odpovědní pracovníci začali uvědomovat, co se vlastně stalo. Přesto obyvatelstvu v okolí zprávu zatajili. Teprve 36 hodin po výbuchu začala náhle a bez výstrahy evakuace obyvatelstva. Žádný z evakuovaných se už domů nikdy nevrátil, Pripjat' je dnes mrtvým městem, kde zůstalo vše tak, jak ho lidé překotně opustili.

Záchrané práce pokračovaly – bylo nutno zabránit dalšímu úniku radiace. Z vrtulníků se na elektrárnu shazoval písek, ale pod jeho tíhou se střecha elektrárny zhroutila a únik radiace se zvětšil. Až 600 tisíc mužů ze záloh bylo povoláno, dostali olověné vesty a s lopatami v ruce odklízeli trosky. Někdy mohli pracovat pouze 40 vteřin pak museli být vystřídáni. Další zachránci hloubili pod elektrárnou tunel, aby bylo možno dostat se k hořícímu reaktoru. V nepředstavitelném horku se většinou svlékli, takže byli naplno vystaveni záření. Asi 2500 z nich nepřežilo během krátké doby.

Trestuhodné ovšem bylo, že sověti havarii tajili, v nedalekém Kyjevě byl uspořádán prvomájový průvod bez ohledu na bezprostřední nebezpečí. Celá katastrofa se prozradila díky měření v 1100 km vzdálené jaderné elektrárně ve Frosmarku ve Švédsku, kde se radioaktivní částičky usazovaly na oděvech zaměstnanců, a byly zachyceny kontrolou.

Reaktor v Černobylu byl nakonec překryt betonovým sarkofágem, který radiaci v okolí podstatně snížil. Havarii zaplatilo asi 31 tisíc lidí životem bezprostředně po katastrofě, počet dalších obětí určit nejdě!

Zóna kolem elektrárny měla zůstat neobydlená, přesto se někteří po neutěšených podmínkách života jinde, vrátili do svých domovů, případně je vůbec neopustili. Dnes žije na zamořených územích (nejvíce v nedalekém Bělorusku) asi 5 až 7 milionů lidí.

Úplné zakonzervování továrny a očištěná území bude trvat ještě celé roky, předpokládá se, že na prvním bloku by práce mohly být skončeny do r. 2020. Je naplánováno dokončení obřího železobetonového pláště, který překryje bloky 3 a 4.

Říká se, že oheň je dobrý sluha, ale zlý pán! To samé platí i o radioaktivním záření. Ukazuje se, že opatrnosti není nikdy dost!

Připravila Jarina Žitná

Událost (osobnost) měsíce dubna

Konec války – a sebevražda

Nedávno schválil Rakouský parlament zbourání Hitlerova rodného domu, čeká se ještě na schválení horní komory. Dům pochází ze 17. století a jeho majitelkou je Gerlinda Pommerová. Její rodina dům získala v roce 1952 jako součást restituce a protože ho odmítá prodat, parlament schválil jeho vyvlastnění, ovšem za příslušnou náhradu. V roce 1938 dům prohlásili za památku, na počátku 70. let si ho vláda pronajala a udržovala ho, po roce 2011 zde byly chráněné dílny, teď je prázdný a chátrá. Je to dvoupatrový dům a podle fotografií ještě vypadá dobře – je ovšem nežádoucí, protože se stává pamětním místem neonacistů – někteří lidé se stále nepoučili z hrůz, které vyvolal muž, který se zde narodil – Adolf Hitler.

V dubnu 1945 byla válka už dávno rozhodnuta, Německo čekalo už jen posledních pár dní odporu a existence. 19. dubna Sověti prolomili obranu hlavního města Berlína a o den později (zase dárek, tentokrát k Hitlerovým 56. narozeninám) se stal Berlín cílem dalekonosných sovětských děl. Celou první část roku 1945 strávil německý Vůdce v katakombách pod zahradou bývalého říšského kancléřství. Po neúspěšném atentátu dne 20. července 1944 se z něho stal úplně jiný člověk. Byl na pokraji nervového zhroucení, trpěl třesem v levé ruce, špatně udržoval rovnováhu. Přes všechna fakta o průběhu války, které nepochybně musel znát, porážku nepřipouštěl – stále opakoval „Jen se nevzdat!“ a to bylo také podstatou poselství, která posílal svému národu.

Sám nechtěl nikdy Berlín opustit! V bunkru s ním už zůstala jen hrstka lidí – především jeho osobní tajemník Martin Borman (tomu se sice podařilo z bunkru odejít, ale později bylo dokázáno, že zemřel počátkem května 44 někde v okolí berlínského nádraží. Otrávil se!) Josef Goebbels s manželkou Magdou a šesti dětmi, dvě osobní sekretářky, Hitlerův osobní komorník a několik dalších administrativních pracovníků, včetně osobního lékaře. A samozřejmě tu byla i dlouholetá – o 23 let mladší - Hitlerova milénka Eva Braunová a fenka Blondi, kterou měl Hitler u sebe stále.

22. dubna Hitler zkolaboval – na poradě vedení zjistil, že velitelé SS nedodrželi jeho rozkazy ohledně Berlína. Tenkrát prvně přiznal, že válka je prohraná!!

27. dubna byl Berlín definitivně odříznut od zbytku Německa, vůdce ztratil radiové spojení se svými jednotkami, na dorozumívání zbýval pouze telefon. Německo bylo v rozkladu, Rudá armáda byla téměř u Postupimského nádraží, což bylo kousek od Hitlerova bunkru. Pro Německo bylo všechno ztraceno – pro Hitlera také. Milosrdenství nemohl očekávat nikde.

Hitler nechtěl v žádném případě Německo přežít. Jeho rozhodnutí utvrdila i zpráva o zúctování s italským generálem Benito Mussolinim, který byl i se svou milenkou zastřelen v Miláně a jejich těla byla veřejně pověšena hlavou dolů.

Nadešel čas závěrečné osobní tragedie nacistického pohlavára, který neznal slitování, opájel se svou mocí a představou nadlidského poslání německého národa.

29. dubna, krátce po půlnoci se Adolf Hitler oženil s Evou Braunovou, proběhla i krátká oslava se šampaňským a po ukončení této slavnostní části programu, Hitler nadiktoval své sekretářce svou poslední vůli, respektive její závěr! Zajímavé bylo, že svým nástupcem jmenoval velkoadmirála Karla Donitze, jeho nejbližší spolupracovníci Hermann Goring a Josef Goebbels byli opomenuti, podezíral je totiž z tajného vyjednávání se Spojenci. Hitler dokument podepsal – a šel na několik hodin spát.

30. dubna došla zpráva, že všechny jednotky bránící Berlín se buď vzdaly, nebo jsou obklíčeny a v každém případě všem dochází munice. Rudá armáda byla asi 500 metrů od bunkru – Hitlerova poslední útočiště.

Při posledním obědě sedí vedle Hitlera jeho manželka, obě sekretářky a kuchař – pak se novomanželé se všemi obřadně rozloučí a odejdou do svého pokoje.

Konec se přiblížil, kyanidové kapsle, které Hitler obdržel od lékaře – a kterým tak docela nevěřil – vyzkoušel na své milované fence Blondi – a ta během chvilky umírá. Kolem půl čtvrté se z pokoje ozve rána – Borman s komorníkem otevrou dveře do místnosti – najdou tu mrtvou novomanželku Evu otrávenou kyanidem a Hitlera, který zřejmě ampuli s jedem rozkousl a pak se střelil do hlavy.

Po ohledání lékařem byla obě těla odnesena na zahradu, polita benzinem a zapálena. Zapálil je Borman – a pak ještě všichni přítomní naposled pozdravili – zvednutou pravicí. Přes veškerou snahu se však ostatky spálit dokonale nepodařilo. Nakonec je uložili do kráteru po bombě a zasypali.

Tato smrt, předem dobře naaranžovaná a promyšlená, možná v někom může vzbudit i obdiv – ale i kdyby Hitlera rozřezali za živa na kousíčky, nikdy by taková odplata nemohla být spravedlivá a vrátit život milionům lidí, kteří padli na obou stranách světových front nesmyslné války i v civilním zázemí.

Hitler nikdy nepřiznal sobě ani veřejnosti, že válka byla zbytečná. Věřil ve svou genialitu a nadlidskou úlohu německého národa, zfanatizoval davy – a když lidé prohlédli, bylo už pozdě.

Hrůzy v bunkru však ještě neměly konce – o den později spáchal sebevraždu jedem Josef Goebbels se svou ženou Magdou – ještě před tím však stihli otrávit svých šest dětí ve věku mezi čtyřmi a dvanácti roky. Fanatismus, obavy z následků svých činů...?

2. května 1945 vstoupili do bunkru sovětští vojáci. Na přímý rozkaz Stalinův byly ostatky prozkoumány a potvrzena jejich pravost. Přes to se však v následujících letech objevovaly teorie o tom, že Vůdce byl zachráněn a žije někde v Jižní Americe, kam se uchýlilo po válce mnoho nacistických zločinců, kteří zde většinou v klidu dožili.

Ve skutečnosti však byly ostatky Hitlera, Evy Braunové a Gobbelsovy rodiny pohřbeny na utajovaném místě někde v Magdengurgu. V roce 1970 je KGB vyzvedla, spálila, smíchala s popelem a uhlím a rozprášila v řece Biederitz, což je přítok Labe. Odtajnění se tato závěrečná část života nejstrašnějšího a nejzvrůdnějšího diktátora 20. století dočkala až v roce 1993.

Byl téměř konec války – Evropa si oddechla. Vůdcovu smrt přivítali lidé s nadšením! Konečně! Závěrečné dny přinesly další oběti. V Praze se bojovalo ještě když už se v Paříži, Londýně i na východě slavilo. Pamatuji se na to dobře. Bylo mi dvanáct a o půlnoci jsme stáli kolem starého radia u sousedů a poslouchali jásot, zpěv a zároveň trnuli hrůzou, že se něco stane i v posledních chvílích, bydleli jsme totiž přímo u silnice, kterou v dalších dnech prchali němečtí vojáci na západ. Nechali za sebou spálenou zem

na Rusi i na Ukrajině, miliony nevinných obětí – bodejd' by se nebáli spravedlivé odplaty od těch, kteří často ve válce ztratili všechno.

Vždycky jsem si myslela, že poučení z válečného šílenství vyvolaného fanatikem neznajícím slitování a přesvědčeným o své historické úloze vůdce měnícího svět ve prospěch svého národa, je tak silné, že si příště všichni dají pozor na ztrátu vlastní soudnosti, rozumu – a svého lidství.

Ke svému úžasu jsem se dověděla, že prostřednictvím internetu se prodávají asi 30 cm vysoké figurky Hitlera, Heydricha, ale i Stalina – jsou prý určeny sběratelům, jedna stojí 4 – 10 tisíc korun. Ročně se jich prodá kolem dvaceti. Zahraniční firmy, které je vyrábějí, nemají ani ponětí o české historii, často ani neví, že nějaká ČR vůbec existuje. Jenže první číslice letopočtu začíná číslem dvě – je nejvyšší čas nejen se zamyslet, ale účinně se bránit každé ideologii, která přináší zmar a nenávist a nedovolit, aby jejich přívrženci žili mezi námi!

Jarina Žitná

Svědkové národní minulosti

Choustník

Gotický hrad postavený po roce 1262, zanikl počátkem 17. století. Nepatří k nejnámějším hradům, ale rozhodně stojí za návštěvu. Najdete ho v blízkosti Tábora, asi kilometr od obce Choustník. Leží v nadmořské výšce 660 metrů uprostřed stejnojmenné rezervace.

Hradů nebo jejich zřícenin podobným Choustníku v republice mnoho nenajdete. Sídlo v něm totiž najednou několik různých majitelů, takže byl tvořen několika jádry, což se v odborné terminologii nazývá ganerbenburg.

Hrad byl založen Benešem z Choustníka po roce 1262. Právě Benešovi potomci, jménem Beneš a Jan zde žili společně, takže bylo nutno rozdělit hradní jádro na dvě části. (V Čechách je stejným způsobem postaven a rozdělen pouze hrad Skála).

Historie hradu je pestrá, vystřídalo se zde několik šlechtických rodů. Páni z Choustníka ho v roce 1322 vyměnili s Petrem I. z Rožmberka za Chlumec nad Cidlinou a Choustníkovo Hradiště. Posílením obranné funkce za Oldřicha z Rožmberka se hrad stal opěrným bodem rožmberského panství a jeho význam ještě vzrostl po zboření hradu Příběnice. V době husitských válek zde byli vězněni husitští kněží. V roce 1467 – v době poděbradských válek – byl Odřichův syn Jan II. z Rožmberka nejdřív spojencem krále Jiřího a na Choustníku se připravovalo tažení proti Zdeňkovi ze Šterberka. Mocní Rožmberkové se pak spojili s jednotou zelenohorskou a postavili se proti králi. Neměli úspěch, Jan byl donucen uzavřít s králem Jiřím příměří a Zdeňkovi ze Šterberka Choustník vydat. Na nátlak šlechty ho však Zdeněk musel roku 1476 vrátit.

V další etapě historie hradu ho Petr Vok z Rožmberka prodal se vším všudy a ještě osmi vesnicemi roku 1596 Jiříku Homutovi z Harasova – od roku 1604 je již hrad uváděn jako pustý. Samotné panství přešlo na Homutovu dceru Zuzanu, ale jeden z jejích potomků, Heřman Václav Černín ho v roce 1674 odstoupil svému věřiteli Janu Šporkovi. Pak přešlo do vlastnictví Voračických z Paběnic a v jejich rodině hrad zůstal až do roku 1838.

Velmi zajímavá a neobvyklá je stavební podoba hradu. Je dvoudílný, dnes je opevněn hradbou, ale bez známek ochozu. Do výše položené části hradu vedl kdysi most na třech kamenných pilířích. První ze dvou nápadných věží – donjon, tedy původně obytná věž,

ční na severní straně z hradeb, ve východní části vznikl palác s menší věží. Za bratrů Beneše a Jana z Choustníka vzniklo rozdělení do dvou samostatných částí. Původní palác byl rozšířen o jižní křídlo, místnost s kružbovitými okny bývá považován za kapli. Východní jádro bylo podstatně menší s menším donjonem. Opevnění hradu bylo zdokonaleno za Oldřicha z Rožmberka – byl postaven parkán zesílený čtverhrannými baštami se střílnami a připojen nový příkop a val – to vše s ohledem na rychlý vývoj palebných zbraní, především děl. V předpolí hradu se nacházela další bašta. Hradní jádra byla také zvýšena a opatřena střeleckým ochozem.

Jako každý hrad, i Choustník je místem obestřeným pověstmi a romantickými historkami. Jedna z nich vysvětluje i jméno hradu. Císař Bedřich Rudobratý měl krásnou dceru, do které se – jak jinak – zamiloval statečný a hezký panoš. Princezna sice jeho lásku opětovala, ale rozhodně se to nelíbilo jejímu otci. Milenci proto uprchli a po delším bloudění si právě zde postavili hrad. Císař šel svou dceru hledat a došel až k hradu, který neznal. V přestrojení a s falešnými vousy byl vpuštěn do hradu a svou dceru hned poznal a přesvědčil se, že je s panošem šťastná. Strhl si proto falešné vousy a smířil se s dcerou i jejím manželem. Protože měl falešné vousy, byl hrad nazván fousáč – foustník, z toho pak vzniklo jméno Choustník.

Druhá pověst vysvětluje, jak páni z Choustníka získali svůj rodový znak – žebřík.

Erb jim udělil sám Přemysl Otakar I. jako odměnu za dobytí města Milána, kde se jako první dostali na vrchol městského opevnění. Kromě toho za tuto pomoc získali od krále ještě pozemky u Soběslavi.

A protože bez čarodějnic by to nebylo ono – i tady se jednou za rok slétají a tropí své rejdy.

Hrad leží v půvabné krajině, věž slouží jako rozhledna – a je na co se dívat. Restaurace hradu nebyla provedena příliš citlivě, od roku 1958 je chráněn jako kulturní památka. Dnes náleží obci Choustník.

Jarina Žitná (literatura – místní průvodce a wikipedie)

„Kde se kdo narodí, tam at' se mu dostane výchovy, a hned od dětství se učí milovat rodnou zem a lpět na ní!“ (Plinius)

„Jakousi sladkou silou nás všechny k sobě poutá rodná zem, že nelze na ni nemyslet!“ (Ovidius)

Zprávy z žup a jednot **Odcházejí ti nejlepší...**

Dne 8.3.2017 odešel na věčnost v plné duševní svěžesti a v požehnaném věku 95.let bratr **Josef Slanina**.

Byl synem ruského legionáře, věrným Sokolem - cvičitelem žactva a nejstarším členem spořilovské Věrné gardy. Po listopadu 1989 s nadšením znovu zakládal a do posledních dnů svého života obětavě pracoval ve své rodné obci v Tělocvičné jednotě Sokol v Žiželicích u Chlumce nad Cidlinou. Jako jedna z nejstarších sokolských jednot oslaví letos v listopadu historické výročí 145. let od svého založení, na jejíž oslavu se bratr Slanina ještě nedávno pečlivě připravoval.

Jako obětavý, statečný člověk a pravý vlastenec byl v prosinci 1948 zatčen a vyšetřován v hlavním sídle StB v Bartolomějské ulici jako člen ilegální organizace "Pravda vítězí", v jejímž čele stál generál Karel Kutlvašr. V květnovém monstrprocesu se třináctičlenným štábem v roce 1949 byl senátem Státního soudu odsouzen pro trestný čin velezrady k trestu odnětí svobody v trvání 15. let. Byl uvězněn společně s generálem Karlem Kutlvašrem v různých věznicích. Po podmíněčném propuštění v roce 1957 však byl dále pronásledován. Nastoupil do dělnického povolání jako topenář. Začátkem 90.tých let pracoval v Úřadu pro dokumentaci a vyšetřování zločinů Státní bezpečnosti. V roce 1993 vydal společně s historikem Zdeňkem Vališem knihu o generálovi Kutlvašrovi.

Poslední rozloučení s drahým zesnulým se konalo v pátek dne 17.3.2017 v 11^o20 hodin v Malé obřadní síni Krematoria ve Strašnicích. Čest jeho památce!

Vladimír Prehlík, Sokol Spořilov

120. výročí založení Sokola ve Veselí nad Moravou

Kromě tohoto výročí dne 1. února je třeba připomenout i patnácté výročí kdy přešla veselská jednota spolu s dalšími sedmi jednotami ze Zlínského kraje pod křídla župy Slovácké. Dodnes patří k neaktivnějším jednotám této župy. Její cvičenci nechyběli na žádném polistopadovém všesokolském sletu v Praze a cvičili i na všech menších sletech v Brně, Plzni, Liberci, Roudnici a dalších. Jednota pořádá pravidelně různé sportovní akce, turnaje a veřejná cvičení. Významnou událostí bylo uspořádání župního sletu v roce 2012. Vzorně se starají o svou sokolovnu, kterou si jejich předkové vybudovali

v r. 1925. V loňském roce byla ve spolupráci s městem Veselí nad Moravou úspěšně provedena nákladná úprava venkovního areálu u sokolovny.

Duší veselského Sokola je od obnovení jednoty po roce 1989 její starosta bratr MUDr. Zdeněk Hlobil. Patří k těm, kteří mají největší zásluhu o znovuzrození Sokola ve Veselí. Jeho zásluhy byly v roce 2013 oceněny nejvyšším vyznamenáním ČOS – byla mu udělena Zlatá medaile České obce sokolské.

Do další činnosti přejeme jednotě hodně úspěchů v oblasti sportovní i kulturní a hodně zdaru při nácviku na XVI. Všesokolský slet pořádaný v době stého výročí založení naší republiky.

Vladimíra Potůčková, starostka sokolské župy SDlovácké
Převzato ze Zpravodaje župy „Sokol v kraji T. G. Masaryka“

„Když najdeš v životě cestu bez překážek, určitě nikam nevede!“

(neznámý autor)

Závěrečné slovo

O komunikaci mezi lidmi

Všichni chápeme, že je nutná a že bez ní se moderní společnost nemůže obejít!

Jak si tedy vysvětlit, že o tak důležité akci jako je slet Sokolské unie Slovenska se dovídáme koncem března nebo začátkem dubna? Docela určitě někde něco není v pořádku. Všichni přece víme, že organizace každého – i malého - sletu dá hodně práce a v zájmu organizátorů je informovat o ní co nejširší veřejnost. Nevím, jak funguje spolupráce náčelnictva na Slovensku a u nás v ČOS, ale zdá se mi, že to není nic moc. Kromě toho – obě tyto organizace jsou členy Světového svazu sokolstva – jeho náčelnictvo je rovněž v Praze. Informaci o možnosti zacvičit si na Slovensku jsem získala pouze náhodou při rozmluvě s vedením společné česko – slovenské skladby připravované pro všesokolský slet v roce stého výročí vzniku republiky 2018. Je to škoda, protože – každá taková akce je přínosem a v tomto případě jde ještě o možnost praktické spolupráce s organizací, která je nám nejbližší! Při včasné informování cvičenců a cvičenek jsme mohli zajistit odpovídající účast našich cvičenců – a udělat to v klidu, bez stresů a nesnází, které vyplývají z nedostatečného času na přípravu.

V současnosti nám jde o každého cvičence, ale pak je naší povinností se o ně starat. Vyžaduje to součinnost obou náčelnictev, cvičitelských sborů a cvičitelů v jednotách, na které spadá hlavní povinnost kvalitního nácviku. Bez včasné a kvalitní informovanosti, která umožňuje dobrou spolupráci, to nejde a nikdy nepůjde, takžemáme co dohánět!

Jarina Žitná